

תיכונן של ביזבז

(המשך ממחוד 17)

היה צורך בתוכניות שיכינו מומחי שדות התעופה האמריקאים, מהסיבה הפשוטה שהתוכניות כבר היו מוכנות. הן תוכננו כולן בידי מהנדסים ומומחים ישראלים.

משרד הביטחון וצה"ל לא המתינו עד לתוצאות המיכרזים של חיל-ההנדסה האמריקאי. אחרי שנחתם ההסכם עם ה"אמריקאים על בניית שדות-התעופה, נתן משרד הביטחון אור ירוק. התוכניות השונות של שדות-התעופה ליד אילת וליד מצפה-רמון חולקו בין כחמישים משרדי הנדסה ואדריכלות ישראליים, שכבר ביצעו עבודות דומות בעבר עבור חיל-האוויר הישראלי. עד שהגיע חיל החלוץ האמריקאי לארץ, כבר היו רוב עבודות אלה בשלבי סיום. למומחים האמריקאים לא נותר אלא להתבונן בתוכניות. לחפש אנשי שיתרגמו להם את הכתוב על גביהן לאנגלית ולאשר אותן בממד ראש.

המפקחים

על המפקחים

תגרות זו היכתה את ראשי המיטלים חות של התאגידים האמריקאים ב"הם. הם טענו שנאמר להם בפירוש ש"עליהם יהיה גם לתכנן את שדות-התעופה. לשם כך שכרו את שירותיהם וקבעו את התעריף המגיע להם. ועתה הסתבר להם שכל עבודות התיכונן נמצאות כבר בשלב מתקדם.

המיטלים נשארו בארץ עוד מיספר שבועות. ראשיתן החליטו כי אם הישראליים כבר תכננו בעצמם את השדות ואת כל הקשור בהם, יסתפקו הם בפיקוח על התכנון. הם יבדקו את רמת התוכניות ואת המיפרטים השונים ויאשרו אותם. זהו, כמוכר, פיקוח מיותר לחלוטין, שכן בעבר נבנו על פי תיכונן דומה שדות-התעופה מעולים וחדשים גם ללא אישור של מומחי חברות הנדסה אמריקאיות מסחריות.

מה שקרה הוא שנוצר מצב מגוחך: חברות שזכו במיכרז האמריקאי כדי ל"תכנן את שדות-התעופה, יסתפקו רק ב"פיקוח, שהוא מיותר כמעט לחלוטין. שלוש התאגידים האמריקאים השונים יעסקו בפיקוח, כשמשרד הביטחון החלי"האוויר הישראלי עושים את אותו הדבר בעילות לא פחותה. נוצרה כפילות משול"שת. שכן, מלכתחילה נועד תפקיד הפיקוח לתאגיד הניהול (M.S.A.) ועתה יבצעו את מלאכת הפיקוח שלוש חברות שונות משלושת התאגידים. ספק אם היא תתרום ליעול בניית השדות. אבל ללא ספק היא תיקר את מחיר הבנייה שלהם.

לכאורה, אין ישראל צריכה להיות מודאגת מהביזבז האמריקאי. שכן, ה"אמריקאים הבטיחו לבנות את השדות על חשבונם. על פי התחשיב הראשוני יהיה המחיר מיליארד דולר. 80% ממנו ישול"מו בכספי מענק אמריקאי מיוחד. את עשרים האחוזים הנותרים יממנו האמריקאים בעזרת מילווה נוח. פירושו של דבר הוא שמכל דולר, שיוצא על בניית שדות התעופה, יצטרך משלם המיסים הישראלי לממן 20 סנט. שכן מילווה צריך להחזיר באחד הימים. 200 מיליון דולר מסכום הבנייה המשוער מוטלים על האוצר הישראלי, אם כי באמצעות מילווה.

זה יהיה גם המצב לגבי כל דולר נוסף שיעלו השדות. ישראל יצטרך לפרוע ב"אחד הימים עשרים אחוז מכל הסכום ש"יישקע בבניית השדות. וכבר עתה, לפני שהתחילו בבניה, מפורים את הכספים ביד נדיבה. כפי שמוכיחה פרשת התיכונן ההנדסי.

חברת לואיס ברגר מניו-ג'רסי, למשל, מקבוצת פריני הבונה את שדה-התעופה עובדה ליד אילת, היא חברה שהידע הי"עיקרי שלה הוא תיכונן שדות-התעופה. נשאלו מנהליה על-ידי קציני חיל-ההנדסה האמריקאי: "כמה מהנדסים תהיו מסוגלים להביא לישראל?" מנהלי החברה ערכו חישוב והודיעו כי כדי להחיש את התיכ"ן, יעסיקו לצורך זה כ-150 מהנדסים. אחרי שמישלחת הסקר סיימה את ביקור רה המוקדם בארץ רצו מנהלי החברה לפרוש מהפרוייקט. הסתבר להם שאין להם מה לעשות וכו כמעט. לבסוף הם שוכנעו להישאר בתאגיד ויעסיקו במיסגרתו כי עשרה מהנדסים בלבד, "לצרכי פיקוח". הבטיחו לנו הרים וגבעות, אמר אחד מאנשי החברה, "אחריכך קיצצו לנו את

היום מעטים בלבד יודעים מהו "הסינדרום הסיני". עכשיו תוכלו גם אתם לדעת...

מייקל דוגלאס ג'ין פונדה ג'ק למון
כנס השחקן הטוב ביותר
פסטיבל קאן 1979

הסינדרום הסיני

"THE CHINA SYNDROME"

כבודה ארצית	"אופרה", תל-אביב
9.30-7.00	ליל ששי בשעה 10.00
בשבת ובמשך השבוע	במוצ"ש 9.30-7.00; במשך 9.30-7.00-4.30

פרסום 1979

העבודה לרבע ועכשיו רוצים שאנחנו נפקח על הישראלים. בעוד שישראלים אחרים מפקחים על הפיקוח שלנו."

כתוצאה מכך היה צריך לשחרר כבר כמה מהנדסים. שהחברות דאגו להבטיח לעצמן, לצורך העבודה בארץ.

המישרדים

היקרים ביותר

דוגמה אחרת, שמביא דווקא הצד האמריקאי, לביצוע פרויקט שדות התעופה, לחוסר היעילות ולביזבז המת"גלה כבר בשלבים הראשונים, היא פרשת מיקום המטה של החברות האמריקאיות הקשורות בפרוייקט, בישראל.

חלק מתפקידה של מישלחת הסקר של קבוצת אפשטיין ושות' משיקאגו, בביקור רה בישראל, היה לאתר שטח מגורים ועבודה לכל הצוותות האמריקאים שיגיעו לארץ. תחילה עלה רעיון לרכוש את ה"מגורים והמטה במיננה אחד, בניין של אחד מבתי-המלון בתל-אביב, שיוכשר ל"מטרה זו. העובדים יגורו בחדריו ויעבדו באולמותיו. הרעיון נפל תוך זמן קצר. חלק מהעובדים האמריקאים שיבואו ל"ישראל, יגיעו לכאן עם משפחותיהם. לא ניתן להחזיק מישפחות שלימות במשך שלוש שנים בבית-מלון. בסופו של דבר הוחלט לשכור את אחד מבתי-המלון ל"מגורי הרווקים, ולבעלי מישפחות להע"ןיק דיור במקומות אחרים.

לצרכי משרדי המטה של החברות הוצע בניין המישרדים שבנתה חברת איי.בי.אם. מול הקריה בתל-אביב, שרבות מקומותיו עדיין ריקות. אנשי מישלחת הסקר בדקו את הבניין ומצאו כי מחירי השכירות ה"גדרשים בו הם הגבוהים ביותר בתל-אביב. ההצעה, שבאה מלכתחילה מצד אנשי משרד הביטחון, נפלה. אנשי המיטלים חת חפשו מישרדים אחרים.

כמה שבועות אחר כך הוחלט במפתיע שהמישרדים בבניין איי.בי.אם. ישמשו את האמריקאים. מחיר ההשכרה שלהם לא הוזל. ניתן היה למצוא תחליפים אפילו במצוקת המיבנים למשרדים השוררת ב"תל-אביב.

מה גרם לתפנית?

על-פי הגירסה הרישמית השתכנעו ה"אמריקאים כי הקירבה למשרד הביטחון שבקריה תיעיל את עבודתם, ולכן הכריעו אחרי שיקול נוסף לטובת בניין איי.בי.אם. הגירסה הבלתי רשמית, שבפי כמה מאנ"שי החברות האמריקאיות, שהופעל לחץ על קבוצת הניהול לשכור את המישרדים בבית איי.בי.אם. על-פי סיפוריהם, נרמז להם כי לאדם, או לקבוצת אנשים המקור"בים לשילטון, יש אינטרס פרטי להשכיר את המשרדים בבניין זה. והם קיבלו את הרמז. הסיפורים שבפי האמריקאים מאוכ"רים גם חברי-כנסת שהיה מעורב בעניין. אולם בדיקת הנושא לא העלתה כל קשר בין אחד מחברי-הכנסת לבין הבעלות על הבניין.

אך העובדה שהמומחים האמריקאים ה"עובדים כאן מסוגלים לחשוב שכך נהתי"כים העניינים בישראל, צריכה לגרום נחתי"גה.

מיכרה

של זהב

יגבי החברות האמריקאיות, המשתת"פות בבניית שדות-התעופה, זהו מיכרה של זהב. רווחיהם מחושבים תמיד לפי ש"טת הקוסט פלוס: כלומר, החזר הוצאות הממשיות בתוספת שיעור רווח קבוע מ"ראש. למרות הפיקוח הקפדני, הן מצד ה"פנטאגון והן מצד מינהל שדות-התעופה הישראלי, שהוקם לצורך זה על ידי מש"ר הביטחון, על כל הוצאה והוצאה, כדי לא לנפח את תקציב הוצאות, מסתבר כבר עתה שקשה למנוע את הביזבז. ככל שיגדלו הביזבז יגדלו הוצאות. ככל ש"יגדלו הוצאות יגדלו גם רווחי החברות. ככל שחוסר הטווח היעילות יהיה גדול יותר, כך ירוויחו כל הקשורים לפרוייקט. יותר. עם ישראל יצטרך לפרוע בסוף את ה"חשבון. אומנם רק עשרים אחוזים ממנו, ובתשלומים לטווח ארוך בשיעורי ריבית נמוכים. אבל גם כך זה עלול להסתכם בכמה מיליארדי לירות נוספות שיתוספו לחובות החוץ שחייבים אזרחי ישראל.

אלי תכור

לבריאותך ויפיד

הרשמי מיד לקורס מרוני

לשיפור הגוף

★ התעמלות לגמישות, חיזוק שרירים ויציבה יפה.

★ התעמלות מכוונת להרזייה.

★ הרזייה מובטחת.

הקורסים מתקיימים בשעות הבוקר ואחר הצהריים.

אולפן לאה פלטר

אבן גבירול 50, תל-אביב, טל. 267682

געזונט

גינס תל-אביבי מדליק
דיזנגוף 247 טלפון 450838

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תודעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. כשמירה על בריאותך ורכושך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל 5-6-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75

ירושלים-664015, אילת-059-3012